

WEBSITES *door Sander Heijne*

Het einde van een tijdperk

'Een historische dag, deze 9de november. Oost-Duitsland opent de grenzen met West-Duitsland.' Met deze woorden opende nieuwslezeres Loretta Schrijver op 9 november 1989 het *Veronique Avondnieuws*, zoals *RTL Nieuws* destijds nog heette.

Kort daarvoor kondigde een lid van de partijtop van de Oost-Duitse communistische partij op een persconferentie aan dat iedere Oost-Duitsers met een paspoort voortaan naar het westen mocht reizen. De aankondiging leidde tot verwarring. Betekende dit dat de muur die de stad al 28 jaar in tweeën deelde ging verdwijnen?

Vanuit Berlijn wist verslaggever Gert van Brakel op dat moment nog niet beter te melden dan dat alles rustig was. 'Het is nu niet zo dat er al stromen mensen naar de grensposten zijn gekomen. Ook niet in West-Berlijn.' Maar dat zou snel veranderen.

In de loop van de avond verzamelden zich duizenden mensen aan beide zijden van de Muur. Ze wilden met eigen ogen zien dat deze echt openging. De Oost-Duitse grenswachten waren daar niet op voorbereid. Ze hadden geen opdracht gekregen de grens te openen en vroegen tevergeefs het hoofdkwartier om instructies. Uiteindelijk besloot de commandant van de grensovergang in de Bornholmer Straße op eigen gezag de grens te openen.

Uit het avondjournaal van *Veronique* blijkt dat die avond zelf nog veel onduidelijk was. Was dit het eindpunt van een serie hervormingen in het Oostblok, of juist het begin van een nieuw tijdperk? Nu, twintig jaar later, weten we dat 1989 het jaar is waarin het communisme in Oost-Europa als een kaartenhuis ineens stortte. Als u hier op internet meer over wilt lezen, kunt u terecht op verschillende Nederlandstalige websites.

Duitslandweb, de website van het Duitsland Instituut van de Universiteit van Amsterdam, heeft een speciaal dossier samengesteld over de val van de Muur met verschillende artikelen over de ondergang van de DDR. Dit is rechtstreeks te vinden door Valvandemuur.nl in uw webbrowser te typen. De website beperkt zich tot Duits-

Foto: Frederik Ramm

land, maar verwijst onder het icoontje 'Media' naar verschillende andere sites met een aparte webspecial over de val van het communisme in Oost-Europa.

Duitslandweb verwijst onder meer naar webspecials van *NRC Handelsblad* en *Trouw*. Beide sites geven in een overzichtelijke tijdlijn de volgorde van de belangrijkste gebeurtenissen van 1989 weer. U ziet hoe de omwenteling van 1989 in februari begon met de Ronde Tafelconferentie waar de Poolse communistische partij met vakbondsleider Lech Walesa onderhandelde over meer politieke vrijheid. En hoe het jaar eindigde met de executie van de Roemeense dictator Ceaușescu op eerste kerstdag en de verkiezing van de dissident Václav Havel tot president van Tsjecho-Slowakije op 30 december.

Het webdossier van *Trouw* onderscheidt zich door de focus niet alleen op het verleden te leggen, maar ook aandacht te schenken aan de staat waarin Duitsland nu verkeert. *NRC Handelsblad* legt de nadruk meer op de hoofdrolspelers van 1989.

Een andere verwijzing van *Duitslandweb* die u niet mag missen, is de *Nova*-zomerserie *Terug naar het IJzeren Gordijn*. Aan de hand van vijf plaatsen op de grens van Oost en West toont de actualiteitenrubriek wat het IJzeren Gordijn betekende voor het dagelijks leven van gewone mensen. De hele serie is online te bekijken op www.novatv.nl.

En natuurlijk vindt u op *Duitslandweb* een linkje naar de uitzending van het *Veronique Avondnieuws* van 9 november 1989. Dit is misschien wel de beste manier om de spanning van die avond opnieuw te beleven, al wijst niets in het journaal er nog op dat de Berlijners al diezelfde avond aan de sloop van de gehate Muur zullen beginnen.

www.valvandemuur.nl
www.nrc.nl/redactie/flash/valvandemuur/1989/
www.trouw.nl/achtergrond/Specials/duitsland/
www.novatv.nl/page/detail/nieuws/11207/